

AUTARKEIA

alumni Wijsbegeerte

Universiteit Utrecht

Nieuwsbrief - oktober 2010

Thé Pensant met Paul Mercken op 13 november 2010

Prof. dr. Paul Mercken zal de stelling verdedigen: 'Pierre Abélard hoort bij de humanistische canon'. Deze canon geeft een overzicht van de geschiedenis en actualiteit van het humanisme, in zijn historische context en verschillende gedaanten. De vraag is of Abélard thuis hoort in de opsomming van de bekende humanisten. Wat zijn selectie-criteria? Wat pleit voor Abélard en welke argumenten zijn er tegen om hem in de canon op te nemen? Voor meer informatie zie

www.humanistischecanon.nl

Locatie	De Bakkerswinkel, Wittevrouwenstraat 2 3512 CT Utrecht
Toegangsprijs	Leden 15 euro, niet-leden 21 euro, betalen voor 1 november
Aanvang	Inloop vanaf 13.30 uur, aanvang om 14.00 uur
Aanmelding	Voor 1 november per email of telefoon bij Lies de Regt, zie colofon

Verslag Universiteitsdag 2010

De 'Geschiedenis van kennis en macht' was het thema van de Universiteitsdag. 's Middags gaf dr. Franck Meijboom van het Ethiek Instituut aan de circa twintig alumni een lezing over 'Ethiek op je bord', gevolgd door vragen en discussie. Ethiek ligt vaker op uw bord dan u zou denken want er zijn tal van impliciete keuzes vóórdat het op ons bord ligt, zo leerden wij. Het gaat om zaken als fair-trade en duurzaamheid, biologisch en beschikbaarheid of dierenwelzijn en volksgezondheid. Daar zitten keuzes achter

over dierenwelzijn, voedselveiligheid, genetische modificatie, duurzaamheid of kinderarbeid. We zien we dat er steeds langere transportlijnen zijn tussen producent en consument. Dat betekent meer macht - er kunnen meer producteisen worden gesteld, en ook meer keuzen en mogelijkheden. Tevens houdt dit een vraag naar meer vertrouwen in. Is het product wel conform de eis geproduceerd, verwerkt of getransporteerd? De consument staat verder van de producent af en heeft geen zicht meer op de verscheidene stappen in de lange keten. Ter illustratie: in een wereld waarin 93% van de mensen een computer weet te bedienen, kan nog maar 38 % aardappels in oven klaarmaken. Meijboom betoogt dat deze situatie tot een aantal problemen leidt die opgelost moeten worden, namelijk:

- De consument hecht aan waarden als autonomie, respect, vrijheidkeuze. Zijn deze gewaarborgd?

Colofon

Vereniging van Alumni van de Faculteit Wijsbegeerte van de Universiteit Utrecht 'Autarkeia'.

Informeel actief sinds 1994, opgericht 12 december 1996, KvK 40483493

De contributie bedraagt acht euro per jaar. Het banknummer is 2294471, t.n.v. Autarkeia, Utrecht.

Bestuursleden

Voorzitter:
Bernard Verlaan
0650 506 654
bjernv@dds.nl

Penningmeester & secretaris:
Lies de Regt
0302 716 953
lies.de.reg@xmsnet.nl

Boriana Ivanova
0643 434 811
boriaantje@yahoo.ca

Nico Krijn
0610 680 732
nico_krijn@hotmail.com

John Reijnders,
0620 708 199
rebro@hetnet.nl

Adviseur: Erna Kas

- Hoe staat het met onze morele verplichtingen voor de dieren de natuur?
 - is voldoende rekening gehouden met de verantwoordelijkheden en verplichtingen die wij hebben voor toekomstige generaties.
 - Wat zijn de risico's voor onze gezondheid. En hoe kunnen we onze morele idealen vertalen in concrete keuzes?
- De conclusie is dat een systematische reflectie gewenst is op moraal en ethiek!

Vervolgens hield mevrouw. dr. Renée van Riessen een lezing met de titel 'Eindig en oneindig, Levinas' denken als reactie op het paradigma van Heidegger'. Wie dacht met een uiterst taaie en lastige materie Heideggers filosofie te maken te krijgen, vergist zich. Op begrijpelijke wijze legde Van Tiessen uit wat Levinas 'nieuw' maakte in relatie tot de thematieken van Heidegger. Heideggers begrippen en opvattingen over zijn, tijd, 'dasein' en de dood - van de ander - die de eindigheid nabij brengt, passeren de revue. Ze legde uit dat dit uiteindelijk leidt tot Levinas' ideeën over ethiek in relatie tot het hebben van een lichaam en dat het leven niet 'af' is noch zal worden. In het 'onaffe' ligt...

Boriana, nieuw bestuurslid

Het Bestuur van Autarkeia heeft met Boriana Ivanova een gedreven en enthousiaste alumnus gevonden als bestuurslid. Zij zal meewerken in het organiseren van de verenigingsactiviteiten en delen in de verantwoordelijkheid die de bestuursstaken voor de vereniging met zich meebrengen.

Dag volwaardige Filosofen, alumni van het departement Wijsbegeerte!

Ik heet Boriana Ivanova en, sinds mijn huwelijk deze zomer, ook Bekker. Ik ben afgestudeerd in de filosofie, maar met 'de Filosofie' ben ik nog lang niet klaar. Filosoferen, zoals u allen weet, is meer dan het

vak bestuderen. Het is een toewijding. En toegewijd tot deze bezigheid zal ik altijd blijven.

Ik wil me graag aan u voorstellen als nieuw bestuurslid van Autarkeia. In 1998 ben ik begonnen met filosofie aan de Universiteit van Sofia in Bulgarije. Vanaf 2000 tot en met 2002 heb ik in Keulen gestudeerd - Filosofie als hoofdvak en Nederlands, Fins en Literatuurwetenschappen als bijvakken. Mijn filosofische opleiding heb ik vervolgens aan de Universiteit Utrecht voortgezet. In 2008 behaalde ik daar mijn Master's.

Momenteel volg ik een lerarenopleiding in de filosofie, dit is een master-opleiding aan het IVLOS, het Instituut voor Lerarenopleiding aan de Universiteit Utrecht. Als docent in de Filosofie kan je met jongeren een hoop bereiken. Je kunt jongeren aan het denken zetten op een voor hen geheel nieuwe manier: ze leren filosofisch nadenken over de wereld en over zichzelf. Ze leren reflecteren op de buitenwereld, maar ook op zichzelf als een van de vele verschijnselen in de wereld. Zo

komen ze er ook achter wat ze zijn als denkend dier en wie ze zijn tussen anderen. Ze komen zodoende tot zelfkennis door reflectie. Je leert ze zien achter dan het zintuiglijk waarneembare: de verbanden tussen dingen en fenomenen. Zij vormen hier begrippen over: ze krijgen greep op de werkelijkheid. Ze begrijpen meer van de wereld. En wanneer deze bezigheid voor hen een 'know how' wordt, voelt dit heerlijk. Leerlingen hebben de smaak van het filosoferen te pakken gekregen. En jij als docent, hebt ervoor gezorgd dat ze dit grootse gevoel krijgen. Mooi! Je voelt je voldaan dat je als filosoof iets voor hen kan betekenen.

Mijn interesses liggen op het gebied van de praktische filosofie: de ethiek en esthetiek. Ik ben afgestudeerd in de 'filosofie van kunsten' op de omstreken tentoonstelling van de anatoom Gunther van Hagens. Hij is bekend van het tentoonstellen van opgezette lijken die hij op artistieke manier vervormde.

Ik heb de morele status van zijn werk onderzocht en ben nagegaan of hij in zijn werk de grenzen van moreel gedrag overschrijdt.

Uit mijn onderzoek is gebleken dat Van Hagens' werk immoreel is en daarom geen kunst mag heten. Kunst is immers ook een menselijke en dus in de kiem al een moreel-verantwoorde praktijk. Een kunstwerk hoort geschikt te zijn voor benaderingen die de morele status bevragen van de manier waarop dit werk tot stand is gekomen. In mijn onderzoek behandel ik ook een vraag die ik zelf erg boeiend vindt: In hoeverre verwijderen wij ons van onze oorspronkelijke moraal? En vervreemden we ons niet van onze natuur?

Deze vraag *onderzoek* ik binnen twee domeinen van wat je in den brede zin van het woord: 'het menselijk handelen' zou noemen: 1) de cosmetische chirurgie met alle technologische en economische ontwikkelingen in deze branche en 2) de kunst/de kunstvormen waarbij het menselijke lichaam (soms ook het lijf) als materiaal wordt ingezet. Ik verwacht van Autarkeia leuke en inspirerende! activiteiten: pakkende lezingen op de jaarlijkse High Tea-bijeenkomst en de Universiteitsdag. Ik zou graag zelf een bijdrage eraan leveren. Dit lijkt me spannend en uitdagend, maar bovenal: eervol!

Tot de volgende bijeenkomst!

Groet, Borianna

In de doorgeefcolumn geeft iemand een commentaar op actuele ontwikkelingen in de filosofie en de samenleving. Aansluitend vraagt hij/zij aan een zelf aan te wijzen alumnus/na de volgende column te schrijven voor de volgende nieuwsbrief van ongeveer een half jaar later. De column is enerzijds bedoeld om het filosofische debat inhoudelijk te stimuleren en anderzijds bedoeld als 'podium' om met een filosofisch stuk in de openbaarheid te treden...

Wat ons bezighoudt...

Jac Vroemen

'Wie is die meelkop?' vroeg ooit de puberzoon van mijn gast. 'Een verkoper in een herenmodezaak' heb ik nog voor de grap geantwoord. Dat lijkt nu heel lang geleden. Geert Wilders is een vertrouwde verschijning geworden in veilig Televiesieland, waar je nog zomaar wat roepen kunt, want nog niet interactief, nog niet "1984". Onze projectieapparaatjes hebben onbekommerd op hem ingezoomd. Zie ik daar de Nederlandse Jörg Haider in de rechtszaal zitten, met die uitdrukking van peilloze minachting voor alles wat zijn narcistische superioriteit niet erkent; mijn buurman ziet er de redder des vaderlands in, een eigentijdse Jan de Wit.

Hoe loopt dit af? Niet zó bloederig, hoop ik oprecht voor Geert. Johan de Witt werd verscheurd door het gepeupel en een martelaar is het laatste wat we op dit moment nodig hebben. Als dit blad verschijnt zijn we alweer een stuk verder met regeren en geregeerd worden. Wilders zit daarbij niet in het zadel, maar houdt wel het paard bij de teugel: het kabinet Rutte, dat zijn eerste stappen zet. Stabiël of onstabiël? De peilingen zullen het uitwijzen. Meningeën gaan weer verschuiven. We zijn als postmoderne informatieconsumenten gewend geraakt overal wat van te vinden, en dat vervolgens ook weer te wijzigen. Wie niet meetwittert of blogt

en misschien zelfs TV-moe is, praat in ons 'wereldorp' nog altijd mee bij de pomp of aan de koffieauto-maat.

Geert groeit van al die aandacht. Wij, nieuwsvolgers, balanceren tussen dat inzicht en de noodzaak om toch vooral het kwaad onder woorden te brengen. Wilders is uitgegroeid tot een teken van tegenspraak. Voor of tegen zijn we allemaal, een beetje desnoods, want zonder mening ben je machteloos; een zwart gat in de communicatie. De columnisten onder ons zitten goed, ze dragen bouwstof aan vanuit hun eigen hutje van papier; nuances variërend van 'stop die man!' tot 'Wilders was noodzakelijk om ons uit de multicultidroom te helpen'; of van 'laat het proces uitzieken' tot 'geef hem een kans'. Erasmiaanse tolerantie: een 'feest voor de geest', maar ook verleidend tot inactiviteit. Nederlandse tolerantie die meehelpt een kabinet te gedogen dat feitelijk op Wilders steunt. De Grote Gedoger gedoogd door miljoenen gematigde stemmers! Maar het is een gelaten gedogen, door een overvoerde massa tegenover het toegespitste gedogen van één iemand, die zich met door-drijverij tot in het machtscentrum heeft weten te manoeuvreren. Om een kudde schapen een kant op te krijgen is maar één slimme hond nodig. Het gevaar zit hem echter niet zozeer in Geert Wilders zelf, maar in het schijnbare gemak waarmee dit proces van machtsconfiscatie kon plaatsvinden. Wij, de onzekeren, zien de beer zijn broodje smeren, en staan er machteloos bij, wat in politiek opzicht altijd gevaarlijk is. Ik zou het net zo griezelig vinden als we enig ander politiek voorman of -vrouw onweerstaanbaar zagen opschuiven naar het zwaartepunt van de

macht. Het is het gevoel dat er heel veel organische verbindingen zijn weggerot, die in een gezonde samenleving extreme ontwikkelingen afremmen. Geert glijdt er als een paling doorheen.

Wat te doen? Er vindt in elk geval een bewustwordingsproces plaats. De linkse partijen zullen zich bezinnen op een beter antwoord: angst voor islamisering is reëel, zeker wanneer die eenmaal is opgeroepen. De politieke tegenstem kan niet meer volstaan met alleen te wijzen op de verwerpelijke uitspraken van Wilders. Een erkenning van blinde vlekken maakt ruimte voor een nieuwe, werkzamer taal. We hoeven niet angstig af te wachten, als konijnen voor de koplamp. We zijn vrije mensen, zoals juist Geert Wilders betoogt, en het staat ons nog altijd vrij iets tegen hem te ondernemen, via onze politieke en maatschappelijke verbanden of individueel. Voor de gewone krantenlezer die geen ingezonden stuk wil schrijven zijn er gelukkig nog meer mogelijkheden om een eigen bij-

drage aan meningsvorming te leveren en het proces dat de macht vormt en constitueert te beïnvloeden. 'Loesje' is daarvan al jaren een voorbeeld. Haar web-log (Google: Wilders/Loesje...) biedt een levendig forum. Publiceren is tenslotte ook actie, en het is belangrijk dat veel mensen zich laten horen. Want niets vindt plaats zonder dat daar gedachten aan ten grondslag liggen.

Jac Vroemen studeerde af te Nijmegen in culturele antropologie, en aan het Institute of Social Studies, Den Haag in Social Policy. Werd daarna weekbladredakteur in Amsterdam van De Nieuwe Linie. Vervolgens docent aan de Utrechtse School voor de Journalistiek. Daarna mediatrainer onder andere voor milieuorganisaties en bij de NS. Thans coach spreekvaardigheid en presentatie.

Philosophers' Rally 2011

In 2010 organiseerden de studenten van de Faculteit der Wijsbegeerte van de Erasmus Universiteit Rotterdam op 19 en 20 mei 2010 de Philosophers' Rally (www.eur.nl/nieuws/detail/article/19682/), voor 2011 gaat de eer naar... Zie www.philosophersrally.nl.

Zou het een idee zijn als de PR-lezingen te bundelen in een boekje? De financiering kan misschien gevonden worden via de Fondsendisk2010. Deze bevindt zich op een computer naast de ingang van het Alumnibureau in het Bestuursgebouw op de Uithof).

Alumn'ukjes

Universiteitsdag 2011

Voor het thema van de U-dag, zie: www.uu.nl

Aanwinsten van de bibliotheek

Dit is helaas geen 'willekeurige selectie' meer. De kast met aanwinsten werd zó druk bezocht, dat het doek viel na een laatste pilot. Er is géén kast meer waar aanwinsten als boeken tastbaar op een rij staan. De Personal Library (<http://personal.library.uu.nl/>) vervult de aankondigingsfunctie digitaal. De digitale bibliotheek wordt steeds rijker. Het Igitursysteem bijvoorbeeld, biedt toegang tot alle publicaties van UU, van scripties van studenten tot en met proefschriften en publicaties van de medewerkers. Er kan nog meer, ook toegang tot

andere literatuurdatabanken en wetenschappelijke tijdschriften. Allemaal 'full text' zoals dat heet. Sommige bronnen echter, waarvoor betaald moet worden, kunnen echter alleen ter plekke via de computers in de bibliotheek benaderd worden. Langzaam maar zeker is niet alleen de hele UU-bibliotheekcollectie via de laptop terug te vinden maar ook die van alle bibliotheken van deze planeet, zoals het gedicht meldt aan de bezoeker die het gebouw verlaat. Detail-informatie:

- Igitur www.uu.nl/NL/Bibliotheek/igitur/Pages/default.aspx;

- In het digitaal Scriptie Archief staan scripties van Utrechtse studenten. Je kunt het archief bezie-

ken op: <http://studenttheses.library.uu.nl/>;

- Maar er is veel meer in te zien: www.uu.nl/NL/BIBLIOTHEEK/IGITUR/OVERZICHT/Pages/default.aspx.

Internet Philosophie

Wie via internet zoekt op 'filosofie OR philosophy' ontdekt soms mooie dingen; internet groeit als genetisch gemanipuleerde kool. Zoekmachines rangschikken de informatie veelal op 'relevantie'. Dat is meestal geoperationaliseerd in termen van aantal verwijzingen (op internet) náár het betreffende document; een soort 'citatie-index'. Maar het is echter een betrekkelijk 'blinde' citatie-score. Er komt geen comité van peer reviewers aan te pas die een kwaliteitsakkoord voor de 'publicatie' van de documenten op internet hebben afgegeven. Als er dus veel verwijzingen naar 'rommel' zijn, dan komt die 'rommel' wellicht ook bovenaan voor in het lijstje van internettreffers.

Voorlopig is menselijke denkkracht dus nog steeds nodig om het kaf

van het koren te scheiden. Bovendien zal de specialist of referendaris wellicht opmerken dat de richtingen toonaangevende publicaties heel vaak níet in de lijst van de eerste vijftig of honderd 'relevante' treffers van de zoekmachine zijn terug te vinden. Gespecialiseerde – academische – zoekmachines en databanken proberen dat euvel aan te pakken. De volgende webstekken zijn voor onderzoek en wetenschap (van Nederlandse bodem) wellicht handige 'favorieten':

- DANS: www.dans.knaw.nl

- NARCIS:
www.narcis.onderzoekinformatie.nl
(incl. 'DAI'; Digital Author Identifier)

- NOD:
www.onderzoekinformatie.nl/nl/oj/nod/

- www.denederlandsewetenschap.nl

Het is vrijwel zinloos te trachten in één of twee zinnen te melden 'waar het over gaat'. Voor elk van deze webstekken zou al snel een half A4 nodig zijn. En dan nog zou de uitleg onvolkomen zijn. Er is slechts één remedie voor dit dilemma: zelf kijken. Het is echt nodig dat u zelf het adres op een computer overtypt in de internetadres balk (als u deze nieuwsbrief op papier heeft) of de links zelf aanklikt als u deze nieuwsbrief digitaal ontvangen heeft. Natuurlijk zou een website 'denederlandsefilosofie.nl' (gebruik makend van talloze wikipedia-pagina en vele andere, in deze rubriek reeds genoemde sites), interessant zijn; waar zou de wetenschap zijn (of naar toe gaan) zonder de filosofie? Of omgekeerd?

Berichten van het bestuur

Adreswijzigingen: de leden van Autarkeia worden dringend verzocht adreswijzigingen zélf door te geven aan de secretaris Lies de Regt.

Filosofie nú

Wat leert de filosofiestudent nú? Wat leest zij/hij? Readers! Maar de studiegids tilt ook een tipje van de sluier op; een boekenlijstje mis-schien?

Stap voor stap nemen we de digitale studiegidsen door voor de Bachelor en de Master. Welke boeken worden er zoal genoemd? Hier beneden treft u de eerste oogst voor

de drie vakgebieden:

Wijsgelijke ethiek -> Darwell, Stephen: Philosophical Ethics. Perseus Books, Boulder, Co, 1997.

Filosofie van de Cognitiewetenschappen -> Georges Rey, Contemporary Philosophy of Mind. A contentiously classical approach.

Geschiedenis van de ethiek nieuwere tijd->

- I. Kant, Grundlegung zur Metaphysik der Sitten. Reclam 1986. ISBN 3-15-004507-X

- I. Kant, Kritik der praktischen Vernunft. Reclam 1986. ISBN 3-15-001111-6.

- J.S. Mill, Utilitarianism, ed. George Sher. Hackett 2002. ISBN 0-87220-605-X

